

ECONOMIE ȘI PROSPERITATE

„Am așteptat toată viața această carte. Este exact genul de afirmare succintă, clară, și totuși completă a adevărilor esențiale ale științei economice pe care am dorit adeseori să o pot oferi unui student, unui preot, unui politician, sau unui profesor de liceu.”

Acestea sunt aprecierile pe care le face Michael WALKER, director executiv al Institutului Fraser, Vancouver, pentru cartea „Economie și Prosperitate” a profesorilor de Economie James D. Gwartney și Richard L. Stroup.

Conciziunea, claritatea și adâncimea acestei lucrări m-au determinat și pe mine să vă ofer în acest newsletter o sinteză a principiilor expuse în această carte.

Practic sunt expuse zece elemente cheie ale științei economice. Le voi arăta pe fiecare, însoțite de un succint comentariu, deși... tot mai sănătoasă ar fi lectura cărții care încapă în 120 de pagini format B5 (1/2 A4).

1. Stimulentele contează

Acesta este postulatul fundamental al științei economice și se bazează pe adevărul axiomatic că schimbările ce au loc la nivelul stimulentei acțiunii individuale influențează comportamentul uman într-o manieră previzibilă. Stimulentele afectează comportamentul nu doar în sfera economiei de piață, ci și în luarea deciziilor în familie, în politică și în alte sfere. Oamenii acționează dintr-o mulțime de motive, unele egoiste, altele filantropice, dar acest principiu se aplică atât egoistului cât și altruistului. Alegerile făcute sunt determinate de nivelul beneficiilor și costurilor personale.

2. Nimic nu e pe gratis

Resursele productive pe planeta noastră sunt limitate, în vreme ce dorințele noastre sunt nelimitate. Ideea că resursele rare au un cost se aplică peste tot. Cuceririle științelor și tehnologiilor au putut slăbi strânsoarea rarității, totuși aceasta rămâne o realitate. Folosirea resurselor pentru a produce un anumit bun reduce disponibilitatea lor de a produce alte bunuri. Creșterea prețurilor la hidrocarburi pe măsura epuizării resurselor va avea ca efect și apariția de alternative viabile. În esență, cererea pentru un produs este vocea consumatorilor care dau instrucțiuni firmelor să producă un anumit bun. Ce-i gratuit este doar aparent gratuit! Practic nu există gratuități, doar aparent anumite bunuri și servicii sunt livrate gratuit; de fapt nu este vorba decât de „mutarea” costurilor dintr-o parte în alta. În calitate de contribuabili trebuie să conștientizăm tot mai mult cât și pentru ce plătim.

3. Schimburile voluntare promovează progresul economic

Câștigul reciproc este fundamentul comerțului. Comerțul este productiv; el permite fiecărui partener comercial să obțină mai mult din ceea ce își dorește. Motivele pentru care comerțul este productiv sunt : 1- canalizarea bunurilor și serviciilor către cei care le prețuiesc mai mult, 2 –permite partenerilor comerciali și chiar determină specializarea, care permite creșterea productivității muncii și mărirea producției totale (astfel se naște legea avantajului comparativ), 3 – permite realizarea unor câștiguri de pe urma efortului cooperativ, diviziunii muncii și adoptării unor metode de producție pe scară largă (iată de ce trebuie să înlocuim economia agricolă autarhică larg răspândită astăzi în România, cu economia de piață !)

4. Costurile de tranzacție sunt un obstacol în calea schimbului

Ostacolele pot fi de ordin fizic (ocean, munți..) sau de ordin subiectiv – create de om (taxe, licențe, tarife, cote, controlul prețurilor etc). Reducerea costurilor de tranzacție sporește câștigurile și promovează progresul economic.

5. Creșterile venitului real sunt dependente de creșterile producției reale

Atingerea unui standard de viață mai ridicat depinde de o producție și o productivitate mai ridicată. Producția și venitul sunt fețele opuse ale aceleiași monede. Politicienii creează adesea confuzie făcând apologia creării de locuri de muncă. Mai multe locuri de muncă ocupate nu vor promova progresul economic decât dacă acestea vor conduce la creșterea producției. Mai degrabă este nevoie de lucrători mai productivi, de tehnologie mai avansată și de o organizare economică mai eficientă.

6. Cele 4 surse ale creșterii veniturilor sunt :

- *îmbunătățirea calificării muncitorilor,*
- *formarea de capital (economii → investiții → producție)*
- *progres tehnologic*
- *mai buna organizare economică*

Îmbunătățirea calificării se realizează , în esență , prin studiu și practică .

Ceilalți factori rămânând neschimbați, investiția în unelte și mașini ne poate ajuta să sporim producția viitoare. Oamenii care economisesc mai mult și investesc mai mult vor fi capabili să producă mai mult în viitor !

În ultimii 250 de ani, revoluția tehnologică a marcat schimbări profunde în viața noastră.

Folosirea puterii minții pentru a descoperi produse mai economice și metode de producție mai puțin costisitoare este o puternică sursă de progres economic.

Mai buna organizare economică este cel mai adesea uitată ca sursă a creșterii veniturilor , deși aceasta este poate sursa cea mai „ieftină”. În Japonia se consideră că veniturile ar putea crește cam cu 20% numai prin optimizarea organizării. Vă dați seama că în România putem vorbi poate de 1000% !

7. Venitul este plata obținută pentru faptul de a fi oferit servicii dorite de ceilalți

Oamenii sunt foarte diferiți din toate punctele de vedere, dar când vorbim de venit trebuie să înțelegem cu exactitate ce este el : compensația primită în schimbul serviciilor productive oferite altora. A oferi servicii pe care alții le doresc reprezintă sursa marilor venituri. Aproape întotdeauna oamenii care au un venit mare sunt cei care sporesc bunăstarea unui număr mai mare de oameni, care „ajută” mai mult pe ceilalți. Gândiți-vă bunăoară câți oameni beneficiază de pe urma talentului antreprenorial al lui Bill Gates !

8. Profiturile orientează întreprinderile către activități care sporesc averea generală

Firmele care produc eficient și anticipează corect produsele și serviciile pentru care cererea viitoare va fi cea mai presantă (în relație cu costurile de producție) vor realiza profituri economice. Cele ineficiente și care alocă incorect resursele în arii cu o slabă cerere viitoare vor fi penalizate prin pierderi. Profitul și pierderile orientează activitatea de afaceri către proiecte care promovează progresul economic.

9. Principiul mâinii invizibile : prețurile pieții armonizează interesul personal cu bunăstarea generală

Acest principiu este strălucit ilustrat de Adam Smith : „Orice individ se străduiește încontinuu să găsească investiția cea mai avantajoasă pentru capitalul de care dispune. El are în vedere interesele lui și nu pe acela al societății. Însă cunoașterea intereselor sale, în mod normal, sau mai bine zis chiar în mod necesar, îl fac să prefere investiția care este și cea mai avantajoasă pentru societate.(...) El urmărește numai câștigul său; astfel, în acest caz, ca și în multe altele, el e condus de o mână invizibilă să promoveze un scop care nu face parte din intenția lui „ Procesul mâinii invizibile induce ordin, armonie și diversitate. El lucrează însă atât de discret că rareori este înțeles și apreciat. Putem astfel înțelege mai bine economia de piață ca un sistem de descentralizare economică în care elementul regulator este piața, iar elementul motor este interesul personal.

10. Cea mai comună sursă de eroare în știința economică este ignorarea efectelor secundare și a consecințelor pe termen lung

Henrz Hazlitt, un mare popularizator al științei economice, ne-a cristalizat „Știința economică într-o singură lecție” (carte cu același titlu) arătând că analizând o propunere economică „nu trebuie urmărite doar rezultatele imediate, ci și rezultatele pe termen lung, nu numai consecințele primare, ci și consecințele secundare și nu numai efectele asupra unui grup special, ci efectele asupra tuturor.”

Mereu și mereu politicienii subliniază beneficiile pe termen scurt obținute de pe urma unei politici, în timp ce ignoră complet consecințele pe termen lung. Tot astfel există pledoarii nesfârșite pentru sprijinirea anumitor sectoare, regiuni, grupuri fără a lua în considerare impactul asupra comunității mai largi.